

Ce pride kuga, bo vse propadlo

Če pride kuga, bo vse propadlo

STRAH

Slovenskim svinjerejcem se tresejo hlače, na vrata njihovih hlevov trka nevarna kužna prašičja kuga, ki lahko uniči slovensko prašičjerejo – Hrvati ne zmorejo sodobne reje – Na farmah rigorozni razkuževalni ukrepi, preden smo prišli do direktorice, so nas šestkrat razkužili – Za stokilogramskega pujsa danes 146 evrov, v sedemdesetih je bil vreden celo delavsko plačo

Ce pride kuga, bo vse propadlo

KRŠKO, 13. MARCA

Prašičja kuga trka na vrata Evrope. Za človeka popolnoma nenevarna virusna bolezen, bistveno bolj kužna kot na primer ptičja gripa, se širi s svetlobno hitrostjo. Nekdanji bratje Hrvati se z nevarno nadelo borijo že sedem let. Do leta 2006 so jo zatirali s ce-

Mirko Zalokar upa, da mu bo sreča pustila tistih nekaj pujsov. (Foto: Jaroslav Jankovič)

Alojz in Veronika Lekše bosta ob morebitni kugi izgubila vse. (Foto: Jaroslav Jankovič)

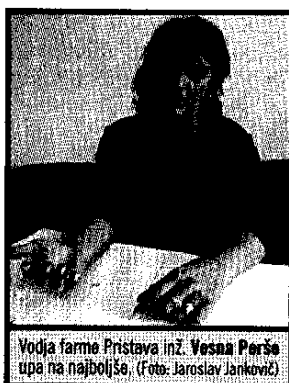
znali primera obolenja. Veterinarska uprava Republike Slovenije je takoj razglasila stanje najvišje pripravljenosti in rejcem ukazala, da nepredušno zaprejo dostope do hlevov in nastavijo razkuževalne točke. V nedeljo je pri kraju Vugrišnac izbruhnilo drugo žarišče kuge, katerega 10-kilometrski ogroženi pas je oplazil slovenske občine Razkrižje, Ljutomer, Črenšovci in Ormož, kjer je 809 prašičjerejcev s skoraj 15.000 živalmi. Če bo virus

Nevarna ekstenzivnost

Slovenski veterinarji so samo lani iz slovenske črede prašičev vzeli 44.000 vzorcev krvi, da bi preverili, ali se morda kje skriva kakšen virus. Hrvati na drugi strani po Slavoniji še vedno izvajajo ekstenzivno pašno rejo, pri čemer je velika nevarnost, da domači prašiči pridejo v stik z divjimi svinjami. Nekateri namigujejo, da se je virus na Hrvaškem razširil prav zaradi tega.

Ni vstopa, ni prodaje, ni prometa. (Foto: Jaroslav Jankovič)

Vodja farme Pristava inž. Vesna Perše upa na najboljšo. (Foto: Jaroslav Jankovič)

pljenjem. Ker pa EU uvaža le meso zdravih, necepljenih prašičev, so morali to opustiti, sicer bi lahko vso svinjino, kar je pridelajo, pojedli kar sami.

Pripravljenost

Lani je izbruhnila v bližini Vukovarja in v nekaj mesecih je virus prepotoval 500 kilometrov ter pred dnevi udaril v kraju Vučilčevo, pičlih 500 metrov od slovensko-hrvaške meje v občini Brežice. Ker je žarišče tako blizu Slovenije, 10-kilometrski ogroženi pas sega globoko na ozemlje naše države. Še več, k nam sega tudi t. i. trikilometrski okuženi pas, kar uradno pomeni, da je virus že prestopil mejo, čeprav veterinarji do tega trenutka niso za-

Razkuževalna goba na dvorišču farme (Foto: Jaroslav Jankovič)

Ce pride kuga, bo vse propadlo

Ce pride kuga, bo vse propadlo

vdrl v svinjake, bo pokopal slovenske rejce.

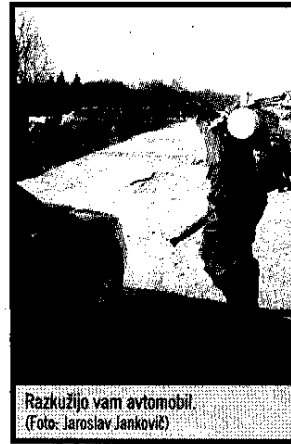
Hrvati ne obvladujejo

V slovenskih farmah in hlevih zasebnih rejcev kruli 650.000 prašičev. Farma lhan jih v enotah in pri kmetih kooperantih redi 140.000. Direktor farme veterinar mag. **Marko Višnar** nam je priznal: »Povem vam, da se nam tresejo hlače. Če se kar koli zgodi, je s slovensko prašičjerejo konec. Leto in pol bo trajalo, da bomo stvar sanirali in ustvarili razmere za nov

Hrvati moderne prašičjereje preprosto niso sposobni. Direktor Višnar pojasnjuje: »Hrvati so po direktivi EU enostavno nehali cepiti, hkrati pa niso sprejeli dodatnih ukrepov, niso zavarovali svoje populacije, skratka niso posodobili reje. Zdaj jih je udarila prašičja kuga, ki resno ogroža tudi nas.«

Rigorozni ukrepi

Obiskali smo enoto ihanske farme, Prašičjo farmo Pristava pri Leskovcu, kje redijo 12.000 živali. Vodja farme

Razkužijo vam avtomobil.
(Foto: Jaroslav Jankovič)

Krškem propadlo in mojster Mirko je kljub znanju izgubil službo: »Ni bilo dela,« se spominja. »Najprej sem za soročnika mlet plastiko, tolko, da je nekaj bilo. Potem sem se vrgel v kmetijo.« Imel je 3,5 hektarja svoje zemlje, nekaj je vzel v najem. »Najprej sem imel konje, potem sem kupil krave in prašiče. S kmetijo ni zaslužka, a vsaj lačen nisi,« pravi vedno vedri Mirko, ki ima v hlevu 15, včasih 20 pujsov. »To se vse skupaj nič ne splača, a nekaj moraš delati. Zdaj je šlosarskega dela dovolj, a sem prestar za to.« Če bo kuga morila po njegovem hlevu, Mirka ne bo ugonobilo, a izgubil bo še tisto veselje, ki mu je ostalo.

Enainpetdesetletna Veronika Lekše je svinjerejka že od sedemdesetih. »Mož **Alojz** je bil šofer, hodil je v službo. Ker ni bilo varstva, sem morala pustiti službo, potem smo v hlev pripeljali več plemenskih svinj. To je bilo moje delo.« Alojz je izgubil službo, za pokoj mu manjka še nekaj let. Veronika si ni nikoli plačevala za pokojnino: »Danes bi me to prišlo 30.000 na mesec. Tega denarja pa preprosto nimam.« V hlevu imata trenutno 11 plemenskih prasic. Na leto prodata 40 od 100- do 200-kilogramskih pujsov in kakšnih 80 odojkov. Za stokilogramskega pujsa, ki ga krmita štiri mesece, jeseni z malo sreče dobita smešnih 146 evrov. Tristokilogramskega morata rediti vsaj leto in pol, pogosto dve leti. »A za kilogram 300-kilogramskega prašiča ne dobiva evra in pol!«

Ko smo takole na hitro izračunali, Veronika in Alojz s svojimi pujsi na leto ne zaslužita niti 10.000 evrov. »In vsako leto je slabše.« In če pride kuga? »Ne vem, vsega bo konec.«

Leta 1970 je bil en stokilogramski prašič vreden eno delavsko plačo. Danes pa ...

Jaroslav Jankovič

inž. **Vesna Perše** nas je pričakala na dvorišču s kombinezonom v roki. Preden smo ji lahko podali roko, smo z avtom zapeljali čez razkuževalni itison, namočen v razkužilo virkon. Iz avta smo stopili v razkuževalno gobo, nato nam je Peršetova podala kombinezon in nas popeljala do upravne stavbe. Tam smo pred vrati še enkrat stopili v razkuževalno gobo, nato smo si takoj za vrati razkužili roke in stopili na hodnik, kjer smo še enkrat morali čez razkuževalno gobo. Vprašali smo jo, ali se morda ne šalijo. »Kaj vam pa je, veste, kako je to nevarno. Če dobimo virus, bo vse propadlo.« Prašičev na farmi nam ni dovolila fotografirati niti skozi okno upravne stavbe, ko bi delavec odprl vrata. Peršetova je ob prvi informaciji o bližini prašičje kuge organizirala predavanje za bližnje male in velike rejce. Med njimi sta bila tudi **Mirko Zalokar** s Pristave in **Veronika Lekše** s Kalc - Nakla.

Svinjsko podcenjeno

Danes 61-letni Mirko Zalokar je bil svojčas izjemen strugar in ključavničar. Kmalu po osamosvojitvi je podjetje SOP v

začetek. « V Sloveniji od svinjereje živi posredno ali neposredno kakšnih 60.000 ljudi. Tudi mi smo do leta 2000 pred kugo varovali prašiče preprosto s cepljenjem. Ko smo se začeli pogajati o vstopu v EU, smo morali to opustiti.

Povejmo, da cepljenje samo ni sporno. Gre enostavno za ekonomsko-carinski ukrep EU, da zaščiti svoje rejce. Ključ je sicer v tem, da je prašičjereja brez cepljenja proti prašičji kugi uspešna le tam, kjer rejci izpolnjujejo visoke standarde. Zdaj se je očitno pokazalo, da

Ce pride kuga, bo vse propadlo

Upajmo, da jih ne bo pobralo. (Foto: Jaroslav Jankovič)

Prašičja farma Ihan, enota Pristava pri Leskovcu, kjer redijo 12.000 živali
(Foto: Jaroslav Jankovič)